

Spuščanje s poškodovanim soplezalcem

✂ Tadej Debevec, Aljaž Anderle
✂ Skice: Jernej Lukša

Vse je pripravljeno na spust do ponesrečenega. FOTO: TOMO ČESEN

Tokratni prispevek temelji na osnovah spuščanja po vrvi, ki so bile v rubriki Alpinistična tehnika že predstavljene (PV 05/2010).

REŠEVALNI SPUST S SIDRIŠČA

Kadar se eden od članov naveze poškoduje, je naš prvi cilj, da ga bodisi spravimo do sidrišča oz. se mi spustimo do njega in mu po potrebi nudimo prvo pomoč. Če ne moremo nadaljevati z vzponom, se odločimo za spust. Osnovna tehnika spusta s poškodovanim soplezalcem je simultani spust obeh. Za izdelavo sistema za spust potrebujemo sidrišče za spust (PV 05/2010), ki ga izdelamo posebno skrbno, saj bo nanj delovala dvakrat višja obremenitev kot običajno.

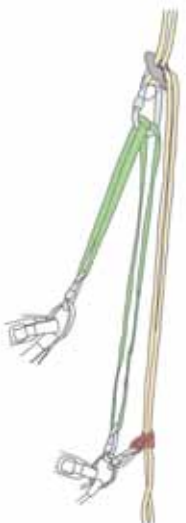
V sidrišče namestimo vrv kot pri osnovnem spustu. Nato 120 cm trak z vozlom šestica ali osmica razdelimo na eno tretjino in dve tretjini (slika 1). V vozle vpnemo sredstvo za spuščanje in ga namestimo na vrv, daljši konec traku z vponko z matico vpnemo v manevrsko zanko nepoškodovanega, krajši konec pa v manevrsko zanko poškodovanega plezalca. Samovarovanje si uredimo z Machardovim vozlom, ki je bistveno lažji za popuščanje kot prusikov vozle (PV 11/2010). Običajno si nato poškodovanca oprtamo na hrbet in se z njim spuščamo. Da preprečimo njegovo optanje, ga nase lahko okrog boka pritrdimo z dodatno popkovino, oprti v obliki osmice, pa se oprti zaradi precejšnjega neudobja raje izognemo. Zlasti v strmih

stenah si ponesrečenega lahko namestimo tudi spredaj, med nogami, obrnjena z obrazom proti nam in s hrbtom proti steni. Ko prispemo do izteka vrvi (par metrov pred koncem), izdelamo novo sidrišče in postopek ponavljamo do zaključka (začetka) stene.

SIMULTANI SPUST

Kadar je naveza v delu stene, ki ne omogoča izdelave sidrišča na mestu poškodovanega, in ga ne moremo dvigniti na trenutno sidrišče, izvedemo t. i. simultani spust. V tem primeru nepoškodovani plezalec uredi sidrišče za spust na obstoječem stojišču in se spusti do poškodovanca, nato pa skupaj nadaljujeta s simultanim spustom. Takšen spust zahteva nekaj več dela, a pogosto predstavlja edini način

¹ Gorska vodnika IFMGA.

Slika 1: Priprava traku za reševalni spust

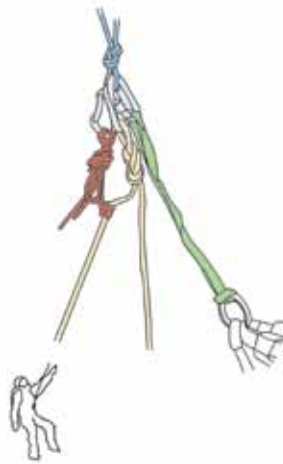
Slika 2a: Aretacija varovalne naprave

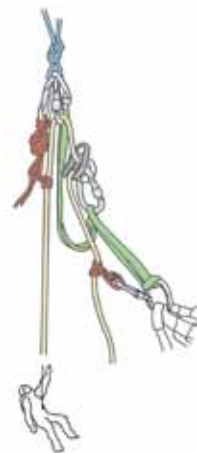
Slika 2b: Priprava na prenos obremenitve v novo sidrišče

Slika 2c: Izdelava dodatnega varovanja ("back-up")

Slika 2č: Sebe privežemo v novo sidrišče

Slika 2d: Podremo "back up" in sebe pripravimo za spust.

za začetek spuščanja. Pogoj za začetek je tudi to, da nas od soplezalca loči manj kot polovica vrvi. Postopek izdelave sistema za simultani spust je sledeč: na stojšču plezalec najprej aretirava varovalno napravo oz. polbičev vozle (slika 2a). Nato izdelava novo sidrišče za spust, za katerega lahko uporabi obstoječe kline, ki jim po potrebi doda nove, da poveča nosilnost. V novo sidrišče nato prenese obremenitev. To stori tako, da s pomožno vrstico na obremenjeno vrvo namesti prusikov vozle, v vponki z matico v novem sidrišču pa s to vrstico izdelava polbičev vozle, polvozel in varovalni vozle (slika 2b). Nato popusti osnovno varovanje in prenese obremenitev na novo sidrišče. Preden podre staro varovanje, na prostem delu vrvi izdelava backup – dodatno varovanje – in ga vpne v center sidrišča (slika 2c). Sebi nato namesti popkovino za spust, se pripre v center sidrišča za spust in se odveže z glavne vrvi (slika 2č). V tej fazi lahko podre staro sidrišče in uporabi to opremo za pripravo svojega spuščanja. V sidrišče nato namesti vponko z matico oz. vponko *maillon*,² skozi katero bo kasneje tekla vrvo za spust. Konec vrvi nato napelje skozi vponko v centru, tako da je skozi povzeta vsa vrvo do *backupa*. Na koncu vrvi izdelava osmico in jo previdno zaluča navzdol. Na prostem koncu vrvi si pripravi sistem za spuščanje (napravo za spuščanje in samovarovanje) in z njim obremeni vrvo. Potem podre *backup* (slika 2d) in popusti aretacijo s pomožno vrvi-

co tako, da sistem za spuščanje prevzame obremenitev. Vponko in vrstico pospravi in na sidrišču pusti le vrstico, s katero je izdelano sidrišče, ter vponko z matico oz. *maillon*. Svojo popkovino nato vpne pod sidriščem v obremenjeno vrvo in s tem prepreči možnost, da bi zanihal in obvisel izven dosega obremenjene vrvi oz. soplezalca (slika 2e). Ko je vse pripravljeno, lahko začne s spuščanjem proti poškodovancu. Med spuščanjem pobira vmesna varovala in sisteme, sproti ocenjuje možnosti nadaljnega spuščanja in opazuje potencialna mesta za naslednje sidrišče. Ko prispe do poškodovanega, ga po potrebi oskrbi, nato pa nadaljujeta s simultanim spustom (slika 3) do primerne mesta, kjer izdelata naslednje sidrišče.

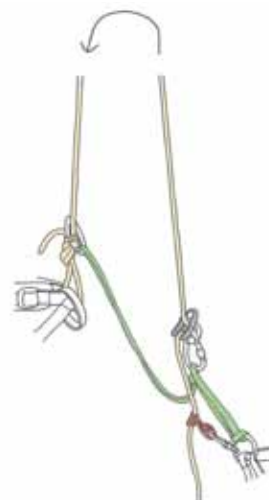
Ker pri tej metodi spuščanja vrvo **teče** skozi gornje sidrišče, je uporaba vponke v centru sidrišča življenjskega pomena! Od

prvega sidrišča, na katerega prispeta, lahko nadaljujeta z reševalnim spuščanjem, opisanim v predhodnem odstavku. Kljub navidezni kompleksnosti sistema gre v bistvu le za sestavljanje osnovnih metod spusta in prenosa obremenitve na glavni vrvi. Ker pa je pravilno zaporedje posameznih postopkov izdelave zelo pomembno, je treba postopek ponavljati, da ga v stresni situaciji lahko hitro in učinkovito izvedemo.

Prispevki Alpinistična tehnika so namenjeni poznavalcem in niso vseobsegajoči. Obstaja več variant in postopkov, tu so predstavljeni le nekateri. Pravilna uporaba predstavljene tehnike zahteva ustrezno predznanje, razumevanje postopkov, varovanja in uporabe opreme. Vse to si lahko varno pridobite v različnih programih izobraževanja v okviru PZS, FŠ in pri gorskih vodnikih ZGVS. Za morebitno napačno interpretacijo in posledice avtorji ne prevzemajo nikakršne odgovornosti. ◉

Slika 2e: Simultani spust – situacija pred spustom

Slika 3: Simultani spust – simultano spuščanje

² Jeklena vponka z navojnimi vratci. Odlikujeta jo visoka nosilnost in stopnja varnosti, zato se uporablja predvsem za pritrdjevanje ključnih elementov vrvene tehnike v fiksne točke pri plezanju, jamarstvu in gradbeništvu.